

El català fixa el repte periodístic a Lleida

Segre prepara l'edició en català mentre *El Punt* estudia la possibilitat de competir-hi

— Carme Escales —

Dos ambiciosos projectes contribuiran en poc temps a revitalitzar la premsa a la capital del Segrià. La possible implantació d'una edició del diari *El Punt* a Lleida i la sortida al carrer d'una edició en català del *Segre* a les tretze comarques lleidatanes seran les eines d'aquest revulsiu que, emparat en la llengua, persegueix el repte de la identitat. 1998 podria ser l'any de partida.

Emili Gispert, director d'*El Punt*, explica: "Ara estem concentrats a consolidar les nostres edicions de Tarragona i del Barcelonès Nord, però és possible que a final del 1998 ens puguem presentar a Lleida". En aquest sentit, Gispert assegura: "No s'ha començat a fer encara cap mena d'estudi sobre el terreny lleidatà, però Lleida sempre ha estat present en els nostres objectius".

Pel que fa a l'edició del *Segre* en català, Joan Cal, el seu director, en confirma els rumors, però sense fixar cap data: "És massa aviat per concretar un temps de sortida, tot i que fa tres anys que fem estudis treballant aquesta possibilitat. L'any 94 ja vam tenir les primeres consultes sobre el tema amb el Departament de Cultura". La capacitat tecnològica, que inclou la compra i instal·lació d'una nova rotativa, és "un element que allarga el procés". Paral·lelament a l'adquisició de la maquinària, els

responsables del diari estudien encara si aquesta edició en català, que serà complementària a l'actual, tindrà els mateixos continguts que la castellana, tant pel que fa a les informacions com als articles d'opinió, per als quals ja s'han començat a establir alguns nous contactes amb autors.

Maduració

Joan Cal és explícit quan contesta a la insinuació que aquesta nova edició en català pugui sorgir precisament per combatre la implantació d'*El Punt* a Lleida: "Considerem que el procés de maduració del mercat de la premsa ha d'anar paral·lel al procés educatiu pel que fa a la llengua. Creiem que en aquests moments la població no té cap impediment per ser lectors en català, i la nostra és una multiplicació dels títols que ja s'estan donant en aquesta llengua". Dins

A l'esquerra, Emili Gispert, director del diari gironí *El Punt*, que té en projecte publicar a Lleida una nova edició, que se sumaria a les de Girona, el Maresme, el Barcelonès i Tarragona. A la dreta, Joan Cal, director del diari lleidatà *Segre*, que prepara una edició en català.

— El trenta per cent dels lectors habituals de premsa a Lleida —uns 35.000— desitgen un diari en català —

dels estudis de mercat engegats per Segre per calibrar la viabilitat del seu projecte en català, una enquesta basada en 600 mostres revela que “el trenta per cent dels lectors habituals de premsa a Lleida, considerats uns 35.000, desitjarien un diari en català”. El director justifica l'expectativa del seu diari en el desig d'aquest segment de la població.

Pel que fa a l'entrada a la província d'un nou diari comarcal, Cal diu que “tot i que *El Punt* és un producte atractiu i apreciat, tindrà dificultats perquè el lector s'identifiqui amb un diari que no té arrels aquí”.

Premsa actual

Actualment, *Segre* i *La Mañana* comparteixen els esmorzars dels lleidatans, i mantenen entre ells una lluita aferrissada per superar-se de la qual han sabut treure profit. *Segre* surt al mercat amb una tirada de 13.000 exemplars els dies feiners, segons l'OJD, organisme que en verifica 8.500 a *La Mañana*. Tots dos s'editen en castellà, la qual cosa “respon a la iniciativa de la societat civil, i no pas al fet que els periodistes que els fan no hi hagin pensat”. Així ho explica Pau Echaz, president del Col·legi de Periodistes de Lleida i corresponsal de *La Vanguardia* en aquestes comarques des de fa set anys. Fill de la capital del Segrià, abans de començar a *La Vanguardia* havia passat per les redaccions de *La Mañana* i del *Segre*. Va fer de corresponsal d'*El País* i va treballar a Radio Nacional a Lleida, a més de fer col·laboracions esporàdiques en diferents publicacions, com ara *El Temps*. Echaz fa una ràpida descripció del panorama periodístic lleidatà: 81 col·legiats, dels quals el deu per cent són a l'atur i gairebé la meitat són periodistes en actiu. Una sèrie de revistes vinculades a entitats culturals i dos diaris. D'emissores de ràdio genuïnament lleidatanes només n'hi ha una: Segre Ràdio; les altres són delegacions de les grans cadenes nacionals: RNE, Catalunya Ràdio, la SER, la COPE, Onda Rambla i COM Ràdio. També hi ha alguna ràdio municipal, però no gaires. “La ràdio local”, diu en Pau, “és sempre símptoma de cohesió local”. La Seu d'Urgell, Balaguer o Tàrraga són alguns dels municipis amb ràdio pròpia. Les grans televisions (TVE i TV3) també tenen delegació a la capital del Segrià; la primera té a més una subseu a la Seu d'Urgell, i TV3 una altra a la Vall d'Aran.

Tots els diaris i agències tenen els seus corresponsals a la capital lleidatana. Igual que molts d'aquests periodistes, en Pau viu hores de la soledat que els caracteritza, de vegades positiva, altres cops negativa. Poques exclusives, però com que es tracta d'una opció triada, sempre es pot viure amb l'orgull de representar el gran diari a la província. Es toquen tots els àmbits: successos, cultura, economia... “Som uns tot terreny”, diu. Echaz creu que el fet que es treballin en profunditat temes d'abast local de vegades fa més difícil ser neutral: “Jo procuro fer d'interpret per a Barcelona del que està passant

aquí”. No considera que hi hagi grans diferències entre el mètode de treball que segueixen els professionals a Barcelona i el que s'usa a comarques, i pensa que el nivell de la premsa a Lleida és bo: “No negaré certa tendència al provincianisme; no ho critico perquè és lògic, per les mateixes circumstàncies. Però en el que ens hem de fixar és que al lector de Lleida se li està servint una informació contrastada i rigorosa. Els dos diaris que hi ha en aquesta província són bons productes periodístics que es mantenen molt bé. El fet que siguin dos ja garanteix al lector una pluralitat d'opinions indicativa de la riquesa del país”. Si alguna cosa important queda per fer, en Pau ho té clar: “Valdria la pena apostar per un diari en català”. El *Nou Diari* o el *Diari de Lleida* ja van fer el seu intent, però experiències com aquelles han aguantat escassament tres anys.

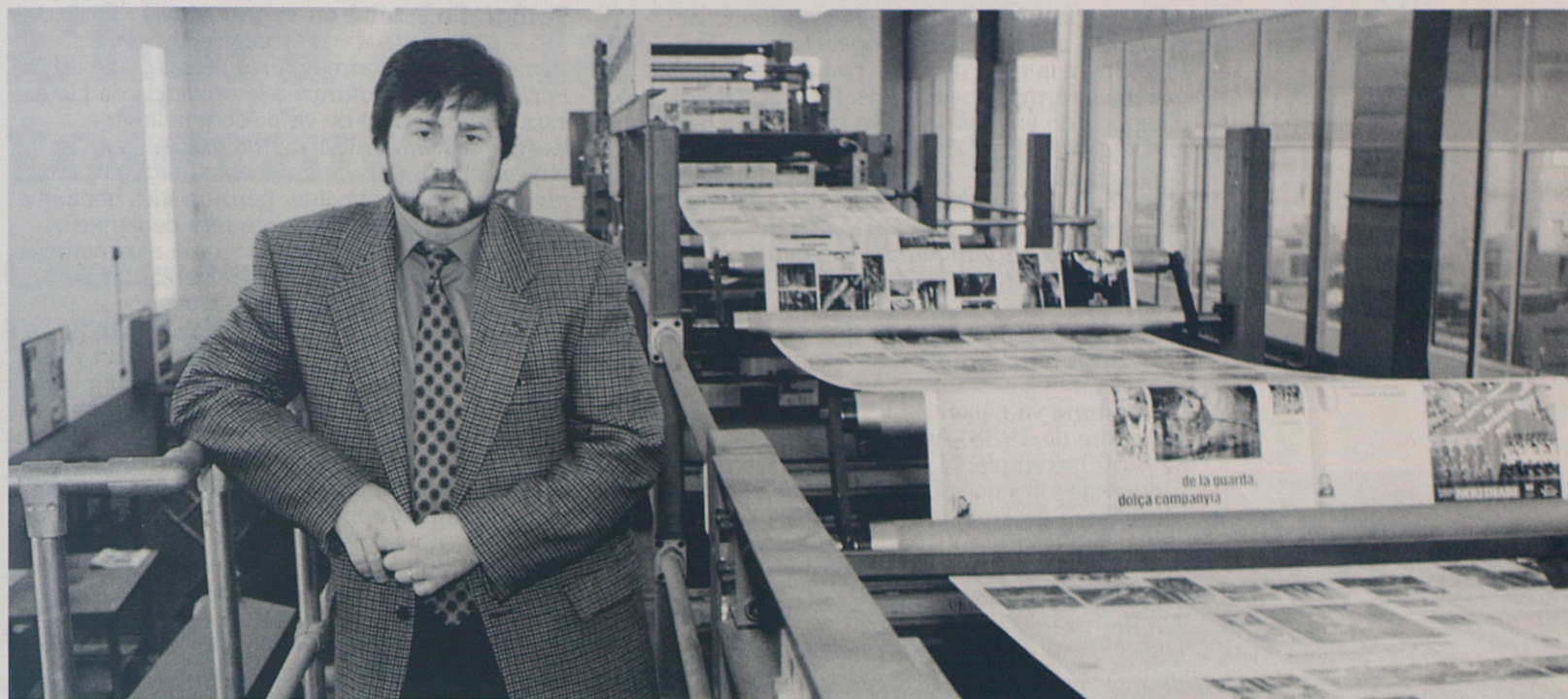
Segre, al capdavant

“Sempre diem que el català és la nostra assignatura pendent, aquella que ens vam deixar al setembre, el mes que vam néixer [de l'any 1982]. Precisament seguint aquella línia progressista que ens proposàvem, en aquell temps s'hagués consolidat abans, perquè era el que esperava el país; un diari era de l'Església (*Segre*) i l'altre de l'Estat, la premsa del *Movimiento* (*La Mañana*). El 85, quan vam remuntar la crisi de l'empresa, ja érem líders i era molt difícil canviar la llengua. Reconeixem, però, el nostre esforç d'anar-la incorporant, perquè tots els productes editorials, suplement i col·leccionables que acompanyen el nostre diari són en català”. Un exemple n'és ara el llibre de Pep Coll editat per Columna *Viatge al Pirineu fantàstic*, adaptat com a col·leccionable per adjuntar al diari.

“Els primers anys van ser molt durs”, explica Joan Cal, director del *Segre*. “Tres anys més tard vam inventar una pàgina setmanal per a cada comarca, que des de fa un any s'ha convertit en un suplement de vuit pàgines”. Surt als dos Pallars, l'Alt Urgell i l'Alta Ribagorça conjuntament amb el suplement en català “Pirineus”. I el Pla d'Urgell, la Segarra i la Noguera també tenen el seu. *Segre* té actualment 5.000 subscriptors. Porten, segons Cal, “un lideratge tranquil amb molta estabilitat. Quan l'any 85 va tornar *La Mañana*, es va comprovar que la competència pot resultar favorable. En general, *Segre* se n'ha vist afavorit, d'aquesta competència. Per exemple, pel que fa a la informació de Tribunals, precisament des del 84-85 la competència ens ha fet espavilar, i ara portem un seguiment exhaustiu de les informacions judicials. Són les clàssiques zones d'ombra, aquells sectors no transparents on no arriba la llibertat d'informació, que mirem dia a dia d'aclarir”.

Segre té delegacions a Mollerussa, Balaguer, la Seu d'Urgell i Tàrraga. Són 125 treballadors en plantilla i al voltant de catorze col·laboradors

— *El Nou Diari i el Diari de Lleida ja van provar de fer un rotatiu en català, però l'experiència només va durar tres anys* —

FOTOS: JORDI J. POU

habituals. Tenen corresponals a les principals capitals de comarca, com Tremp, al Pallars Jussà, on la seu del diari ocupa un espai del Centre Integrat de Tecnologies Avançades. Joan Cal defineix el seu com "un diari marcadament local, però amb voluntat de ser de qualitat". Creu que dona un tractament seriós dels temes, i ara per ara una de les fites és

"aprofundir encara més en les informacions, tractant els temes de petits nuclis amb la qualitat de qualsevol altre tema de més gran abast". Cap a l'any 86-87, diu Cal, va quedar enrere el binomi premsa local-diari de poca qualitat. Tant a ells com a d'altres rotatius —*El Punt de Girona*, *Regió 7 de Manresa*, i *El 9 Nou*— avui se'ls identifica "com a diaris de qualitat".

A dalt, Jordi Pérez, director de La Mañana. A sota, a l'esquerra, Ramon Mesull, cap de la delegació de TV3. A la dreta, Pau Echaiz, corresponal de La Vanguardia.

— La ràdio i la televisió són, de moment, els únics mitjans que cobreixen la informació en català a Lleida —

Pel que fa a la informació internacional, la cobreixen amb teletips de l'agència Efe o Fax-Press, com la resta de diaris comarcals, "oferint gairebé informacions-sumaris. I a la secció d'Esports no ens pronunciem cap a una exageració de la informació". Segre surt amb 52 pàgines, amb una cura especial de la imatge. "En el tema de la infografia vam ser dels primers, després de diaris com *El Periódico de Catalunya* o *La Vanguardia*", puntualitza Cal. "L'any 91 ja sortíem en color".

La competència matinal

La Mañana va néixer a Lleida un matí de desembre de 1938. Avui dia, la seva tirada és de 8.500 exemplars i els seus subscriptors superen la xifra dels 4.500. La plantilla del diari sobrepasa el centenar de treballadors, i té una vintena de corresponsals d'informació general i prop de 50 col·laboradors esportius. També, com el Segre, les comarques lleidatanes on es ven més són les del Pla de Lleida. Va començar sent un diari de la Falange, i després va seguir a les files de la "prensa del Movimiento" durant l'època feixista. Amb la transició política va passar a ser part de l'organització Medios de Comunicación Social del Estado (MCSE), una etapa que es va cloure amb el tancament del diari durant nou mesos. Després d'aquest temps, es va privatitzar i es convertí en un diari plural i obert a la societat lleidatana. Jordi Pérez, actual director d'aquest rotatiu, explica així la trajectòria de *La Mañana*. La competència amb Segre la defineix com "la pròpia d'una comunitat petita. Viva i constant". En els set anys que fa que el dirigeix, Jordi Pérez es proposa, ara per ara, "convertir el diari en el primer rotatiu de Lleida, tot i que ara ja és un punt de referència obligatori per conèixer quins han estat els esdeveniments socials més importants a Lleida i comarques". Respecte al panorama periodístic que es respira a Lleida, Pérez el qualifica com "un dels més importants no només a Catalunya, sinó a la resta de l'Estat". I afegeix: "Difícilment es pot trobar a tot el territori espanyol una província amb les característiques de Lleida, que tingui uns mitjans de comunicació amb el nivell tan elevat com el que hi ha a la capital del Segrià. *La Mañana* ha estat pioner en la introducció de tècniques informatives aplicades al procés periodístic que en aquests moments ja han copiat diaris nacionals. A Lleida, fins no fa gaires mesos, hi havia tres diaris i la major part de les emissores de ràdio comptaven amb un equip d'informatius. Després de la crisi econòmica de 1992, s'ha produït un retrocés en el mercat laboral. Ha tancat un dels diaris (*Diario de Lérida*) i les emissores han suprimit o retallat els informatius en favor de les connexions en cadena. Un pas enrere, tot i així, que s'ha vist compensat amb l'obertura de gabinets de premsa en partits polítics i institucions".

Fotografia també en segon nivell

Ramón Gabriel, com a corresponsal gràfic d'*El Periódico de Catalunya* a la província de Lleida, exposa el seu punt de vista sobre la imatge. Reconeix que "el nivell de fotografia a les publicacions de Lleida ha anat en augment. *La Mañana* ven més imatge, però no més bona que la del Segre, que té una mica més de ganxo". Perquè el problema de la fotografia a comarques, explica Gabriel, "va lligat al problema de les notícies. No és la imatge en si la que es menysprea, sinó la poca importància que es dóna a les notícies, pel fet que afecten un menor nombre de població".

Les riuades del 82 el van arrossegar amb la seva càmera cap al món de la premsa, i dalt d'un helicòpter va fer les seves primeres fotografies de diari. En aquella època es va fer mereixedor del tercer premi Fotopress amb la foto d'un nen de Balaguer a qui la mare tancava dins d'una gàbia de conills cada cop que no feia bondat. Era una imatge insòlita, el nen dins un tancat per a animals de granja. L'any 83, *El Periódico de Catalunya* va treure a la demarcació de Lleida el suplement "Terraferma", que només va sobreviure nou mesos, però que va ser una important experiència. Ara, Ramón Gabriel persegueix l'actualitat per totes les comarques lleidatanes amb la seva càmera, per farcir les pàgines comarcals d'*El Periódico de Catalunya*.

Falten televisions locals

Ramon Mesull, cap de la delegació de TV3 a Lleida, porta quinze anys de rodatge en el món periodístic, però també abans havia desfilat pels mitjans escrits. Va passar pel *Diario de Lérida*, *La Mañana*, Segre, Catalunya Ràdio i ara fa set anys que va començar a Televisió de Catalunya. Mesull parla d'una regressió en la premsa. "Va desaparèixer el *Diario de Lérida* i després el *Nou Diari*, aquest darrer l'únic que s'editava en català". Pel que fa a les ràdios, explica, "han augmentat les emissores, encara que moltes depenen en les seves millors hores de programes nacionals". Mesull troba a faltar televisions locals.

Com a cap de la delegació provincial d'una televisió amb seu a Barcelona, Ramon Mesull ha experimentat que cada vegada hi ha més sensibilitat des d'aquesta central envers la informació comarcal: "La posada en marxa dels programes desconnectats dins de l'informatiu 'Telenotícies Catalunya' n'és una prova". Però es lamenta per tot allò que encara queda per fer. "El ciutadà de comarques", diu, "demana cada vegada més una informació que li resulti més pròxima i que sigui més àmplia". Quant al futur proper que espera al periodisme a comarques, Mesull creu especialment en un possible naixement de televisions locals. A la delegació de TV3 a Lleida hi treballen deu persones, i diferents productores cobreixen les diverses comarques de la província ●

— Els diaris de Barcelona que es venen a Lleida cada vegada tenen més sensibilitat per les informacions comarcals —